

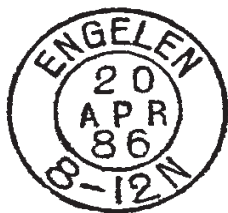
Post vanuit Engelen

Nog steeds zijn vele verzamelaars en andere geïnteresseerden benieuwd naar het wel en wee van de postzegels, poststempels en de postkantoren. Op het internet schreef Cees Janssen van de Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistische Verenigingen een artikel over de poststempels van Engelen. Met zijn toestemming plaatsen we dit artikel en vullen het nog aan met gegevens van Daan van Os jr. en uit eigen archief.

ENGELLEN

30 October 1873

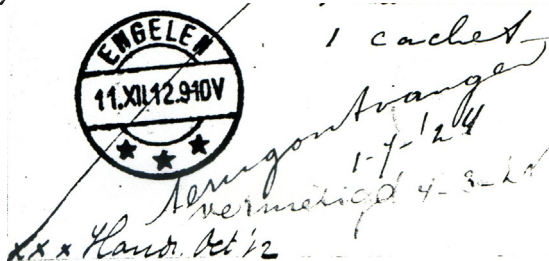
In Engelen kwam er op 1 november 1871 een hulppostkantoor dat behoorde tot het ressort van het postkantoor 's-Hertogenbosch.

De kantoorhouder kreeg alleen de beschikking over een kantoornaamstempel dat werd verstrekt op de dag voor de opening van het kantoor.

Op 19 maart 1886, 15 jaar na de opening, werd ook een dagtekeningstempel verstrekt. Dit was een zogenoemd kleinrondstempel. In april 1897 kwam ook een nieuw naamstempel. In 1900 was er veel commotie over de huisvesting van de

ENGELLEN

10 April 1897

brievengaarder en het postkantoor. Brievengaarder Hoesen wenste niet langer een deel van zijn woning af te staan aan zijn opvolger de Kemp. In een volgend artikel komen we daarop terug.

In 1902 werd geconstateerd dat het kleinrondstempel versleten was en het werd vervangen door een grootrondstempel. Dit stempel ging slechts 10 jaar mee want op 11 december 1912 werd een geheel

nieuw dagtekeningstempel verstrekt: het lange balkstempel.

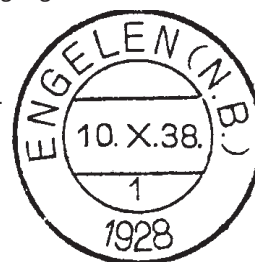
In het stempelboek van De Munt is dit stempel afgedrukt met de fictieve datum 37 juni 1937!! Zulke afdrucken waren in dit stempelboek heel normaal. Het ging alleen om het inboeken en niet om de datum van verstrekking. Een afdruk van die datum werd aangebracht in het stempelboek van het Staatsbedrijf der PTT.

Vanwege de bezuinigingen werd het hulppostkantoor opgeheven: Mededeelingen No 4746S van 30 april 1924. Het hulppost-, telegraaf- en telefoonkantoor te Engelen wordt met ingang van 1 mei 1924 vervangen door een station voor den post-, telegraaf- en telefoondienst met telegrambestelling. De postbestelling zal van 's-Hertogenbosch uit plaatsvinden.

De kantoorhouder moest zijn dagtekeningstempel inleveren.

Dit werd ingeboekt op 1 juli 1924. Het werd vernietigd op 4 maart 1925.

De stationhouder kreeg op 28 april 1928 een nieuw dagtekenstempel dat hij vanaf 1 mei 1928 in gebruik mocht nemen. Het was een kortebalkstempel met volgnummer 1. Op 1 oktober 1941 werd een nieuw naamstempel verstrekt met de toevoeging (N.B.).

vermeldt op 30/11/173

24 apr. 1969

Inmiddels was het poststation weer bevorderd tot hulppostkantoor, nog altijd behorende tot het ressort van het postkantoor 's-Hertogenbosch.

In verband met het vervangen van alle kortbalkstempels met losse jaarkarakters werd een nieuw stempel verstrekt van het type cilinderbalk, vervaardigd door de fa. Braungardt in Duitsland. In 1971 werd Engelen geannexeerd door de stad 's-Hertogenbosch en werd het een stadsdeel. De naam Engelen moest uit het stempel verdwijnen. Dat gebeurde in 1973 toen het hulppostkantoor werd opgeheven en vervangen door een stadspostagentschap. Op 1 januari 1973 is het hulppostkantoor zonder bestelling vervangen door een stadspostagentschap dat wordt aangeduid met 's-Hertogenbosch-St. Lambertusstraat. Dit was op nummer 2 waar ook de winkel in schildersbeno-

digdheden was. Voor de postdienst ressorteert

het postagentschap onder het postkantoor 's-Hertogenbosch. In 1978 verhuist het postagentschap naar de Engelenburcht ingang

aan de Heuvel waar toen ook de hoofdingang was. Het loket is nog steeds te zien. Bezetting van het hulppostkantoor komt vanuit 's-Hertogenbosch. Het vaste loket wordt gesloten en een mobiel postkantoor komt op de hoek Heuvel/Achterstraat van 1985 tot 1994. Dan komt er in de winkel van Ijselstein in de Achterstraat een vast postagentschap tot 2000. Op aantekenstrookjes wordt de naam nog vermeld. De winkel verhuist dan naar de Plus in Dien van Hemertstraat en het postagentschap gaat mee maar het adres is verdwenen op de aantekenstrookjes.

rubberkleur 3/8-72

's-HERTOGENBOSCH -
SINT LAMBERTUSSTRAAT
24 AUG. 1972

Engelen op de kaart

Koninklijk bezoek aan Engelen

Op 30 november 1916 brengt Koningin Wilhelmina een bezoek aan Engelen waar de genie demonstreert hoe een loopbrug wordt opgebouwd. Generaal Majoor Weber van de IVde Divisie begeleidde haar. Wilhelmina liet zich tijdens de mobilisatie veelvuldig zien bij de bevolking en de soldaten. Bekend is dat zij veel met haar trein reisde. Om brandstof te sparen liet zij de wagon achter een passagierstrein koppelen. Op het station werd de wagon op een zijspoor gezet. Zij reisde verder per auto, paard of te voet. Er is een bron die vermeldt dat de Koningin in mei 1916 tijdens een bezoek aan Oosterhout en Geertruidenberg, in haar wagon op het station van 's Hertogenbosch heeft geslapen.

Uit de kast genomen door Anneke

Wapen 60 jaar

Anneke Heimeriks legde de basis voor het archief van Angrisa, heemkundekring Engelen. Voor de Nieuwsbrief haalt zij steeds iets bijzonders uit de kast wat zij met Engelen-geduld al die jaren heeft verzameld en gearchiveerd. Deze het keer wapen van Engelen.

Naast alle koninklijke feestelijkheden in deze maand, is het ook op 18 april jl. 60 jaar geleden dat Hare Majesteit gunstig beschikte op het verzoek van de gemeente Engelen en verleende aan Engelen een officieel wapen. Voor die tijd werden officiële stukken bekrachtigd met een stempeltje met een barok-engeltje. De herkomst ervan is onbekend. Engelen was in de jaren 1810-1820 onderdeel van de 'Mairie Vlijmen en Engelen' en dus geen zelfstandige gemeente. Juist in de jaren 1816-1818 werd aan de gemeenten de mogelijkheid geboden een wapen aan te vragen. Na de herworven zelfstandigheid van Engelen in 1820 is er geen aanvraag voor een wapen ingediend. Burgemeester Kempenaars wilde dat gemis inlossen en ging op zoek in de archieven. Hij vond een akte, ondertekend door de Schout en Schepenen van Engelen uit 1797. Aan deze akte was een lakzegel gehecht met een engel met in de rechterhand een zwaard en in de linkerhand een gesel. Het randschrift luidde 'Sigillu Engulicie', wat betekent zegel van Engelen. De gemeenteraad, enthousiast over deze voorstelling, diende hem in bij de Hoge Raad van Adel, namens de Koningin belast met het verlenen van gemeentewapens. In eerste instantie werd het door de Raad afgewezen. Na verder onderzoek bleek dat de engel op de zegel de aartsengel Yophiël was, die Adam en Eva uit het paradijs wegjoeg. Dit werd gebaseerd op het feit dat de engel een zwaard en gesel draagt. De naam Yophiël komt uit een van de

Rabbinistische geschriften, de zgn. 'Targum pseudo Jonathan'. Dit is een bijbelvertaling uit het jaar 800 van het Hebreeuws in het Joods-Aramees.

De Raad ging uiteindelijk akkoord met deze uitleg en het wapen moest een afgeleide zijn van de lakzegel. Vanzelfsprekend waren de kleuren onbekend en de Raad oordeelde dat de volgende kleuren niet alleen passend maar ook heraldisch verantwoord en esthetisch aanvaardbaar waren.

- Een schild van azuur als symbool van de hemel, waaruit aartsengel Yophiël op aarde is nedergedaald
- De engel, voor zover het niet beklede lichaamsdelen betreft, afgebeeld in natuurlijke kleur
- Zilver voor wat betreft de mantel van de engel en voor de vleugels
- Het vlammend zwaard, dat de engel in de rechterhand houdt, gemaakt van zilver met een gouden gevest en de gesel in de linkerhand van sabel (zwart)
- de rotsgrond waarop de aartsengel staat van goud.

Volgende keer vertelt Anneke over de vlag van de gemeente Engelen.

Column

Bord voor je kop

Sinds enige tijd staat Engelen nog zichtbaarder op de kaart: op vele plekken rond ons dorp wordt men, althans zich voortbewegende op twee wielen of voeten, hierheen verwezen. De witte bordjes met rode letters zijn niet te missen. Tenminste, als ze niet van de paal zijn gerukt (of anderszins). Bij het eerste bordje dat ik zag was het wel lachen (of huilen). Komend vanaf het viaduct over de Dieze ging ik onderaan het fietspad (bij van Hal / het kerkhof) eigenwijs linksaf; de richtingaanwijzer wilde mij immers kennelijk rechtsaf hebben, de toeristische route langs de ruïne van de voormalige vuilverwerking, de Bartenmuur en het achterliggend Bartengebergte en de zoete geelgroene herinneringen aan het CHV-terrein met zijn imposante silo en te lossen goederentrein. Mocht er dan nog, bij de stoplichten rechtsaf en na het nemen van het viaduct, meteen weer een bordje gestaan hebben "fietsers naar Engelen rechtsaf", via dat feeëriek nieuwe fietspad ingeklemd tussen de Maasroute en de Vutter, dan zou de sterke eenzame fietser toch in een vicieuze kringloop terecht zijn gekomen. Maar goed: daar bij die stoplichten staan weer andere bordjes die de aandacht trekken, bordjes die wijzen naar het Engelenmeer. We weten nu tenminste dat daar schatten van mensen uithangen en geen duivelen! 't Is maar dat u 't weet en zo is dat. En zeker weten: je krijgt weer niet de kortste weg (viaduct over en meteen linksaf) voorgeschoteld (of heet het daar nog het Meer van Engeler?). Eerst maar recht door de Kruiskamp in en zoek het verder zelf maar uit. Nu had ik het eigenlijk over de Hagenlei, die zo nodig Haverleij moest heten, willen hebben, want dat is heuse geschiedschrijving, maar daar ga ik in mijn prachtige, een kasteel of slot waardige moes-tuin aan de Engelse (niks geen Engelse!) Dijk eerst nog maar een paar maandjes over doordenken..

Wilton Desmense

Hulp voor Engelen en Bokhoven

Adoptie door Tuxedo

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is Nederland door zeer veel landen geholpen met goederen en voedsel. De hulp ging via het Rode Kruis. Met name in Amerika en Engeland werden er posters gemaakt, tentoonstellingen en fancy fairs gehouden om geld en goederen in te zamelen

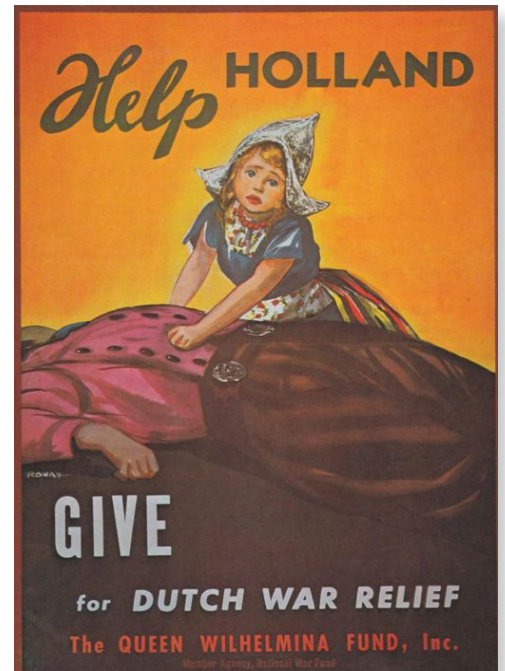
In het najaar van 1944 is het Zuiden van ons land bevrijd en komen de hulpgoederen via de haven in Antwerpen naar een depot in Eindhoven dat beheerd werd door het Rode Kruis. Na de bevrijding van heel Nederland komen er in de steden depots van het Rode Kruis van waaruit de kleding, schoenen en voedsel werden verdeeld.

Burgemeester Kempnaars van Engelen en Bokhoven schreef in een brief van 6 november 1946 aan het Rode Kruis dat zijn gemeente ook in aanmerking wilde komen voor hulp, gezien de grote verwoestingen en armoede van de inwoners van zijn gemeente.

Begin 1948 krijgt burgemeester Kempnaars antwoord van het Rode Kruis: Het Amerikaanse dorp Tuxedo heeft Engelen en Bokhoven geadopteerd. Colonel Frank Norris, een van de inwoners van Tuxedo, was de contactpersoon.

Tuxedo ligt op ongeveer 50 kilometer ten Noord-Westen van New York in de provincie Orange County. Deze provincie is vernoemd naar stadhouder Willem III die van 1609 tot 1702 ook koning was van Engeland. De vele kolonisten uit Engeland en Holland hebben die naam gegeven uit eerbied en dankbaarheid. Zo worden de lijnen toch weer erg kort.

Engelen en Bokhoven hebben in de jaren 1948 tot 1950, kleding, schoenen, speelgoed, snoep en medicijnen gekregen vanuit Tuxedo. Op 9 juli 1948 dankt burgemeester Kempnaars de inwoners van Tuxedo voor 400 pond snoep! Grote teleurstelling was er in januari 1949 toen een krantenartikel aanleiding gaf om te denken dat er 400 kisten met kleding onderweg waren naar Engelen en Bokhoven. Het artikel werd niet goed gelezen en er kwam uiteindelijk maar 1 kist met gebruikte kleding aan, tot zeer grote teleurstelling van de burgemeester en

zijn inwoners.

Begin februari 1949 wordt er grote zending peniciline ontvangen die menverdeelde onder de artsen die patiënten hadden in Engelen en Bokhoven. Ook zorgden de inwoners van Tuxedo voor 200 gram streptomycine dat het leven gered heeft van een meisje uit Engelen.

Eind 1949 loopt de hulp af en begin 1950 schrijft burgemeester Kempnaars een evaluatie aan het Nederland Amerika instituut. Wij hebben alle reden om de inwoners van Tuxedo dankbaar te zijn voor hun hulp, te meer omdat Tuxedo maar een kleine gemeenschap is en het hen veel gekost moet hebben om ons te helpen.

Frans Lucas

Angrisa

HEEMKUNDEKRING ENGELEN

Secretariaat

de Vlacie 5

5221 AL Engelen

E info@angrisa.nl

I www.angrisa.nl